

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 7ης Σεπτεμβρίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις – Κανονισμός (ΕΚ) 1215/2012 – Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις – Ειδικές βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας – Άρθρο 8, σημείο 1 – Περισσότεροι εναγόμενοι – Αγωγικές αξιώσεις μεταξύ των οποίων υπάρχει τόσο στενή συνάφεια ώστε ενδείκνυται να συνεκδικαστούν και να κριθούν συγχρόνως – Εφέλκων εναγόμενος – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1001 – Άρθρα 122 και 125 – Αγωγή λόγω προσβολής σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στρεφόμενη κατά περισσότερων εναγομένων με κατοικία σε διαφορετικά κράτη μέλη – Διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου της κατοικίας του διαχειριστή εναγομένης εταιρίας – Διεθνής δικαιοδοσία του επιληφθέντος δικαστηρίου ως προς τους συνεναγομένους που έχουν την κατοικία τους εκτός του κράτους μέλους της έδρας του δικαστηρίου – Έννοια της φράσης “τόσο στενή συνάφεια” – Σύμβαση αποκλειστικής διανομής μεταξύ του προμηθευτή και του πελάτη του»

Στην υπόθεση C-832/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberlandesgericht Düsseldorf (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Ντίσελντορφ, Γερμανία) με απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Δεκεμβρίου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

Beverage City & Lifestyle GmbH,

MJ,

Beverage City Polska Sp. z o.o.,

FE

κατά

Advance Magazine Publishers Inc.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Ε. Regan, πρόεδρο τμήματος, Δ. Γρατσία, Μ. Πεšič (εισηγητή), Ι. Jarukaitis και Ζ. Csehi, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Richard de la Tour

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γραμματέας: M. Krausenböck, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Ιανουαρίου 2023,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Beverage City & Lifestyle GmbH και ο MJ, εκπροσωπούμενοι από τον M. C. Greisner, Rechtsanwalt,
- η Beverage City Polska Sp. z o.o. και ο FE, εκπροσωπούμενοι από τον M. Gil και τον M. Irmíński, adwokaci, καθώς και από τον M. Oleksyn, radca prawny,
- η Advance Magazine Publishers Inc., εκπροσωπούμενη από τη V. Ahmann, τον T. Raab και τον C. Tenkhoff, Rechtsanwälte,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna και την S. Żyrek,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις P. Barros da Costa και S. Duarte Afonso,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την P. Němečková, τον S. Noë και τον C. Vollrath,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Μαρτίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 8, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, των Beverage City & Lifestyle GmbH, MJ, Beverage City Polska sp. z o.o. και FE και, αφετέρου, της Advance Magazine Publishers Inc., με αντικείμενο αγωγή λόγω προσβολής σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ασκήθηκε από την Advance Magazine Publishers Inc.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 1215/2012

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 15, 16 και 21 του κανονισμού 1215/2012 έχουν ως εξής:

«(15) Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου. Η δωσιδικία αυτή θα πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονομία των διαδίκων δικαιολογεί άλλο συνδετικό στοιχείο. Η κατοικία των νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.

(16) Η δωσιδικία της κατοικίας του εναγομένου πρέπει να συμπληρωθεί από εναλλακτικές δωσιδικίες που θα ισχύουν λόγω του στενού συνδέσμου μεταξύ του δικαστηρίου και της διαφοράς ή για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Η ύπαρξη στενού συνδέσμου θα πρέπει να παρέχει ασφάλεια δικαίου και να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ο εναγόμενος να ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους το οποίο δεν μπορούσε ευλόγως να προβλέψει. Αυτό το στοιχείο είναι σημαντικό, ιδίως σε διαφορές που αφορούν εξωσυμβατικές υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από παραβιάσεις της ιδιωτικότητας και του δικαιώματος της προσωπικότητας, περιλαμβανομένης της δυσφήμισης.

[...]

(21) Για λόγους αρμονικής απονομής της δικαιοσύνης θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα παράλληλης εκδίκασης μιας υπόθεσης και να αποφεύγεται η έκδοση ασυμβιβάστων αποφάσεων σε διαφορετικά κράτη μέλη. Θα πρέπει να προβλεφθεί σαφής και αποτελεσματικός μηχανισμός για την επίλυση των περιπτώσεων εκκρεμοδικίας και συνάφειας και για την αποφυγή προβλημάτων που απορρέουν από τις διαφοροποιήσεις στα κράτη μέλη ως προς τον χρόνο από τον οποίο μια υπόθεση θεωρείται ότι εκκρεμεί. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να καθοριστεί ο χρόνος αυτός αυτοτελώς.»

4 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

5 Το άρθρο 8 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Ένα πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί επίσης να εναχθεί:

1) εφόσον υπάρχουν πολλοί εναγόμενοι, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας ενός εξ αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει τόσο στενή συνάφεια μεταξύ των αγωγών ώστε να ενδείκνυται να συνεκδικαστούν και να κριθούν συγχρόνως, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης ασυμβίβαστων αποφάσεων λόγω της χωριστής εκδίκασής τους·

[...]».

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/1001

6 Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2017, L 154, σ. 1), το οποίο φέρει τον τίτλο «Σήμα της ΕΕ», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Το σήμα της ΕΕ έχει ενιαίο χαρακτήρα. Παράγει τα αυτά αποτελέσματα σε ολόκληρη την [Ευρωπαϊκή] Ένωση: δεν δύναται να καταχωρισθεί, να μεταβιβασθεί, να γίνει αντικείμενο παραίτησης, ή απόφασης περί έκπτωσης του δικαιούχου εκ των δικαιωμάτων του ή περί ακυρότητας, ούτε να απαγορευθεί η χρήση του, παρά μόνο για ολόκληρη την Ένωση. Η αρχή αυτή ισχύει, εκτός αντιθέτου διατάξεως του παρόντος κανονισμού.»

7 Το άρθρο 9 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαιώματα που παρέχει το σήμα της ΕΕ», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Με την καταχώριση σήματος της ΕΕ παρέχονται στον δικαιούχο αποκλειστικά δικαιώματα επ' αυτού.

2. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των δικαιούχων που έχουν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης ή την ημερομηνία προτεραιότητας του σήματος της ΕΕ, ο δικαιούχος του εν λόγω σήματος της ΕΕ δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο που δεν έχει τη συγκατάθεσή του να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές για προϊόντα ή υπηρεσίες οποιοδήποτε σημείο εφόσον:

α) το σημείο είναι ταυτόσημο με το σήμα της ΕΕ και χρησιμοποιείται για υπηρεσίες ή προϊόντα που ταυτίζονται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία έχει καταχωριστεί το σήμα της ΕΕ·

β) το σημείο είναι ταυτόσημο ή παρόμοιο με το σήμα της ΕΕ και χρησιμοποιείται για προϊόντα ή υπηρεσίες που ταυτίζονται ή ομοιάζουν με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία έχει καταχωριστεί το σήμα της ΕΕ, εάν υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης από μέρους του κοινού· στον κίνδυνο σύγχυσης περιλαμβάνεται ο κίνδυνος συσχέτισης του σημείου και του σήματος·

γ) το σημείο είναι ταυτόσημο ή παρόμοιο με το σήμα της ΕΕ, ανεξαρτήτως εάν χρησιμοποιείται για προϊόντα ή υπηρεσίες που ταυτίζονται, ομοιάζουν ή δεν ομοιάζουν με προϊόντα ή υπηρεσίες για τα οποία έχει καταχωριστεί το σήμα της ΕΕ, εφόσον το εν λόγω σήμα χαίρει φήμης στην Ένωση και η χρησιμοποίηση του σημείου χωρίς εύλογη αιτία θα προσπόριζε αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος της ΕΕ ή θα ήταν επιζήμια για τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη αυτού.

[...]

4. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των δικαιούχων που έχουν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης ή την ημερομηνία προτεραιότητας του σήματος της ΕΕ, ο δικαιούχος του εν λόγω σήματος της ΕΕ έχει επίσης δικαίωμα να εμποδίζει τρίτους να εισάγουν, στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών, προϊόντα στην Ένωση χωρίς να έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία εκεί, όταν τα προϊόντα αυτά, συμπεριλαμβανομένης της συσκευασίας, προέρχονται από τρίτες χώρες και φέρουν, χωρίς σχετική άδεια, σήμα το οποίο είναι ταυτόσημο με το καταχωρισμένο σήμα της ΕΕ των εν λόγω προϊόντων ή το οποίο δεν διακρίνεται ως προς τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του από το εν λόγω σήμα.

Το δικαίωμα του δικαιούχου σήματος της ΕΕ δυνάμει του πρώτου εδαφίου παύει να υφίσταται εάν κατά τη διάρκεια των διαδικασιών εξακρίβωσης τυχόν παραβίασης του σήματος της ΕΕ, οι οποίες κινούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 608/2013 [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1383/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ 2003, L 181, σ. 15)], ο διασαφιστής ή ο κάτοχος των προϊόντων παράσχει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο δικαιούχος του σήματος της ΕΕ δεν δικαιούται να απαγορεύει τη διάθεση των προϊόντων στην αγορά στη χώρα τελικού προορισμού.»

- 8 Το κεφάλαιο X του κανονισμού 2017/1001, το οποίο επιγράφεται «Δικαιοδοσία και διαδικασία σε αγωγές που αφορούν σήματα της ΕΕ», περιλαμβάνει τα άρθρα 122 έως 135 του κανονισμού αυτού.
- 9 Το άρθρο 122 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Εφόσον δεν ορίζεται άλλως στον παρόντα κανονισμό, στις διαδικασίες που αφορούν τα σήματα της ΕΕ και τις αιτήσεις σήματος της ΕΕ καθώς και στις δίκες που αφορούν τις ταυτόχρονες ή διαδοχικές αγωγές που ασκούνται με βάση σήματα της ΕΕ και εθνικά σήματα, εφαρμόζονται οι κανόνες της Ένωσης σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

2. Όσον αφορά τις διαδικασίες επί αγωγών και ανταγωγών που προβλέπονται στο άρθρο 124:

- α) δεν εφαρμόζονται το άρθρο 4, το άρθρο 6, το άρθρο 7 σημεία 1, 2, 3 και 5, και το άρθρο 35 του κανονισμού [1215/2012].
- β) εφαρμόζονται, εντός των ορίων του άρθρου 125 παράγραφος 4 του παρόντος κανονισμού, τα άρθρα 25 και 26 του κανονισμού [1215/2012].
- γ) οι διατάξεις του κεφαλαίου II του κανονισμού [1215/2012] που εφαρμόζονται στα πρόσωπα που έχουν κατοικία σε ένα κράτος μέλος, εφαρμόζονται επίσης και στα πρόσωπα που δεν έχουν μεν κατοικία σε ένα κράτος μέλος, αλλά έχουν εγκατάσταση σ' αυτό.»

- 10 Το άρθρο 124 του κανονισμού 2017/1001, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρμοδιότητα σε θέματα παραποίησης/απομίμησης και εγκυρότητας», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα δικαστήρια σημάτων της ΕΕ έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα για την εκδίκαση:

- α) όλων των αγωγών για παραποίηση/απομίμηση και, εάν επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο, για επαπειλούμενη παραποίηση/απομίμηση σήματος της ΕΕ·

[...].»

- 11 Το άρθρο 125 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διεθνής δικαιοδοσία», έχει ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του παρόντος κανονισμού, καθώς και του κανονισμού [1215/2012] που εφαρμόζονται δυνάμει του άρθρου 122, οι διαδικασίες που προκύπτουν από αγωγές και ανταγωγές που προβλέπονται στο άρθρο 124 διεξάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο ο εναγόμενος έχει την κατοικία του ή, αν δεν έχει κατοικία σε ένα από τα κράτη μέλη, στο δικαστήριο του κράτους μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση.

[...]

5. Οι διαδικασίες που προκύπτουν από αγωγές και ανταγωγές που προβλέπονται στο άρθρο 124, πλην των αναγνωριστικών αγωγών για τη μη παραποίηση/απομίμηση σήματος της ΕΕ, μπορούν επίσης να διεξαχθούν ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η παραποίηση/απομίμηση ή στο οποίο διαπράχθηκε πράξη που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 2.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 12 Η Advance Magazine Publishers, με έδρα τη Νέα Υόρκη (Ηνωμένες Πολιτείες), είναι δικαιούχος πλειόνων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία περιέχουν το λεκτικό στοιχείο «Vogue» και, κατά τους ισχυρισμούς της ίδιας, αποτελούν σήματα που χαίρουν φήμης.
- 13 Η Beverage City Polska είναι εταιρία πολωνικού δικαίου με έδρα την Κρακοβία (Πολωνία). Η εταιρία αυτή παράγει ενεργειακό ποτό με την ονομασία «Diamant Vogue», το οποίο προωθεί και διανέμει η ίδια. Ο διαχειριστής της, FE, έχει την κατοικία του επίσης στην Κρακοβία.
- 14 Η Beverage City & Lifestyle είναι εταιρία γερμανικού δικαίου με έδρα το Schorfheide του ομόσπονδου κράτους του Βραδεμβούργου (Γερμανία). Ο διαχειριστής της, MJ, έχει την κατοικία του στο Niederkassel του ομόσπονδου κράτους της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας (Γερμανία). Η Beverage City & Lifestyle συνδεόταν με την Beverage City Polska δυνάμει σύμβασης αποκλειστικής διανομής για τη Γερμανία, βάσει της οποίας αγόραζε από την τελευταία το ενεργειακό ποτό που μνημονεύθηκε στην αμέσως προηγούμενη σκέψη. Παρά την ομοιότητα των επωνυμιών τους, οι δύο εταιρίες δεν ανήκουν στον ίδιο όμιλο.
- 15 Θεωρώντας ότι τα σήματά της είχαν προσβληθεί, η Advance Magazine Publishers άσκησε, ενώπιον του αρμόδιου για το ομόσπονδο κράτος της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας δικαστηρίου σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι του Landgericht Düsseldorf (περιφερειακού δικαστηρίου Ντίσελντορφ, Γερμανία), αγωγή κατά των ως άνω εταιριών και κατά του διαχειριστή καθεμίας

τους, ζητώντας την παύση της προσβολής στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης, καθώς και παροχή πληροφοριών, απόδοση λογαριασμών και αναγνώριση ύπαρξης υποχρέωσης προς αποζημίωση. Εν συνεχεία, οι παρεπόμενες αυτές αγωγικές αξιώσεις περιορίστηκαν μόνο στις πράξεις που διενεργήθηκαν στη Γερμανία.

- 16 Το Landgericht Düsseldorf (περιφερειακό δικαστήριο Ντίσελντορφ) έκανε δεκτή την αγωγή της Advance Magazine Publishers, θεμελιώνοντας στο άρθρο 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012 τη διεθνή δικαιοδοσία του όσον αφορά την Beverage City Polska και τον FE. Το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι στην υπόθεση της κύριας δίκης είχαν εφαρμογή οι αρχές που τέθηκαν από το Δικαστήριο με την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724).
- 17 Η Beverage City Polska και ο FE άσκησαν κατά της αποφάσεως του Landgericht Düsseldorf (περιφερειακού δικαστηρίου Ντίσελντορφ) έφεση ενώπιον του Oberlandesgericht Düsseldorf (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Ντίσελντορφ, Γερμανία).
- 18 Υποστηρίζουν ότι τα γερμανικά δικαστήρια δεν έχουν διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν την αγωγή που ασκήθηκε εις βάρος τους, τονίζοντας ότι οι δικές τους πράξεις και η παράδοση των εμπορευμάτων στους πελάτες τους έγιναν αποκλειστικά στην Πολωνία. Επιπλέον, η απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724), δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογίαν στην περίπτωση τους διότι δεν υφίσταται ουσιώδης σύνδεσμος μεταξύ των ίδιων, αφενός, και της Beverage City & Lifestyle και του MJ, αφετέρου.
- 19 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η διεθνής δικαιοδοσία των γερμανικών δικαστηρίων για την εκδίκαση της αγωγής κατά της Beverage City Polska και του FE εξαρτάται από το αν, όπως προϋποθέτει το άρθρο 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012, η αγωγική αυτή αξίωση συνδέεται με εκείνη που στρέφεται κατά του MJ, χαρακτηριζόμενου ως «εφέλκοντος εναγομένου», και υπάρχει μεταξύ τους τόσο στενή συνάφεια ώστε να ενδείκνυται να συνεκδικαστούν και να κριθούν συγχρόνως, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης ασυμβίβαστων αποφάσεων λόγω της χωριστής εκδίκασής τους.
- 20 Εν προκειμένω όμως, αντιθέτως προς την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724), η σχέση προμήθειας που υφίστατο μεταξύ της Beverage City Polska και της Beverage City & Lifestyle δεν αφορά τον εφέλκοντα εναγόμενο, δεδομένου ότι αυτός ενάγεται μόνον υπό την ιδιότητά του ως εκπροσώπου της Beverage City & Lifestyle. Επιπλέον, οι δύο εταιρίες δεν ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιριών και ενεργούν με δική τους ευθύνη και ανεξάρτητα η μία από την άλλη.
- 21 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η ύπαρξη σύμβασης αποκλειστικής διανομής μεταξύ της Beverage City Polska και της Beverage City & Lifestyle αρκεί ώστε να πληρούται η προϋπόθεση του άρθρου 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012, διευκρινιζόμενου ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά τα ίδια σήματα και τα ίδια προϊόντα.
- 22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberlandesgericht Düsseldorf (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Ντίσελντορφ) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Υπάρχει, κατά την έννοια του άρθρου 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012, “τόσο στενή συνάφεια” μεταξύ των αγωγικών αξιώσεων ώστε να ενδείκνυται να συνεκδικαστούν και να κριθούν συγχρόνως, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης ασυμβίβαστων αποφάσεων,

όταν στο πλαίσιο αγωγής λόγω προσβολής σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης η συνάφεια έγκειται στο γεγονός ότι η εναγομένη που είναι εγκατεστημένη σε ένα κράτος μέλος (εν προκειμένω [στη Δημοκρατία της Πολωνίας]) παρέδωσε προϊόντα που προσβάλλουν σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εταιρία εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω [στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας]), της οποίας ο νόμιμος εκπρόσωπος, που είναι επίσης εναγόμενος ως προσβολέας, είναι ο “εφέλκων εναγόμενος”, σε περίπτωση που οι διάδικοι αυτοί συνδέονται μεταξύ τους αποκλειστικώς και μόνον με σχέση πελάτη-προμηθευτή και δεν υφίσταται μεταξύ τους άλλη νομική ή πραγματική σχέση πέραν αυτής;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 23 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι πλείονες εναγόμενοι που έχουν την κατοικία τους σε διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν να εναχθούν ενώπιον του επιληφθέντος δικαστηρίου της κατοικίας του ενός εξ αυτών, στο πλαίσιο αγωγής λόγω προσβολής σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης την οποία ασκεί ο δικαιούχος του κατά όλων των ανωτέρω εναγομένων, σε περίπτωση που τους προσάπτεται ίδια ουσιαστικά προσβολή του σήματος διαπραχθείσα από τον καθέναν τους και που οι εναγόμενοι συνδέονται μεταξύ τους με σύμβαση αποκλειστικής διανομής.
- 24 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 125, παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/1001, οι αγωγές λόγω προσβολής σήματος –όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη– εκδικάζονται από τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο έχει την κατοικία του ο εναγόμενος ή, αν δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος, από τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση, τούτο δε «[μ]ε την επιφύλαξη του κανονισμού [αυτού], καθώς και του κανονισμού [1215/2012] που εφαρμόζονται δυνάμει του άρθρου 122» του ίδιου του κανονισμού 2017/1001.
- 25 Το άρθρο 122 του κανονισμού 2017/1001 διευκρινίζει στην παράγραφο 1 ότι «[ε]φόσον δεν ορίζεται άλλως στον παρόντα κανονισμό, στις διαδικασίες που αφορούν τα σήματα της ΕΕ και τις αιτήσεις σήματος της ΕΕ καθώς και στις δίκες που αφορούν τις ταυτόχρονες ή διαδοχικές αγωγές που ασκούνται με βάση σήματα της ΕΕ και εθνικά σήματα, εφαρμόζονται οι κανόνες της Ένωσης σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις». Επιπλέον, το εν λόγω άρθρο 122 απαριθμεί στην παράγραφο 2 τις διατάξεις του κανονισμού 1215/2012 οι οποίες δεν έχουν εφαρμογή ή εφαρμόζονται μόνον υπό ορισμένες προϋποθέσεις στις διαδικασίες που προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από αγωγή λόγω προσβολής σήματος.
- 26 Επομένως, το άρθρο 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνεται στις διατάξεις αυτές, έχει εφαρμογή στις αγωγές λόγω προσβολής σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 27 Ειδικότερα, η διάταξη αυτή ορίζει ότι πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί επίσης να εναχθεί, εφόσον υπάρχουν πλείονες εναγόμενοι, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου της κατοικίας ενός από αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει τόσο στενή συνάφεια μεταξύ των αγωγών ώστε να ενδείκνυται αυτές να συνεκδικαστούν και να κριθούν συγχρόνως, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης ασυμβίβαστων αποφάσεων λόγω της χωριστής εκδίκασής τους.

- 28 Για να χαρακτηριστούν οι αποφάσεις ως ασυμβίβαστες μεταξύ τους, δεν αρκεί να διαπιστώνεται απόκλιση όσον αφορά την επίλυση της διαφοράς, αλλά πρέπει, επιπλέον, η απόκλιση αυτή να εντάσσεται στο πλαίσιο της ίδιας πραγματικής και νομικής κατάστασης (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo, C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 29 Όσον αφορά, κατά πρώτον, την προϋπόθεση περί ταυτότητας νομικής κατάστασης, το Δικαστήριο έχει κρίνει, σε υπόθεση στην οποία τέθηκε το ζήτημα προσβολής δικαιωμάτων που απέρρεαν από κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα, ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούται σε περίπτωση που ο ενάγων αποσκοπεί στην προστασία αποκλειστικού δικαιώματος χρήσης τέτοιων κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων το οποίο κατοχυρώνεται από το δίκαιο της Ένωσης και παράγει τα ίδια αποτελέσματα στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης, η δε διαφορά των νομικών βάσεων που προβλέπουν τα αντίστοιχα εθνικά δίκαια για τις αγωγές οι οποίες αποσκοπούν σε τέτοια προστασία δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά την εκτίμηση του κινδύνου εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo, C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724, σκέψεις 46 έως 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 30 Στον τομέα των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι αποκλειστικό δικαίωμα παρέχεται στον δικαιούχο ενός τέτοιου σήματος διά της καταχωρίσεώς του, δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού 2017/1001, και, αφετέρου, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης παράγει τα ίδια αποτελέσματα σε ολόκληρη την Ένωση. Επομένως, από το αποκλειστικό δικαίωμα που παρέχεται στον δικαιούχο σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι αυτός μπορεί να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί το σήμα χωρίς τη συγκατάθεσή του καθώς και να το προστατεύει με την άσκηση αγωγής λόγω προσβολής.
- 31 Εν προκειμένω, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι οι αγωγικές αξιώσεις που προβάλλει η Advance Magazine Publishers, επικαλούμενη προσβολή, αποσκοπούν στην προστασία του αποκλειστικού δικαιώματος το οποίο διαθέτει η συγκεκριμένη εταιρία επί σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οπότε φαίνεται ότι πληρούται η προϋπόθεση περί ταυτότητας νομικής κατάστασης, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.
- 32 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, την προϋπόθεση περί ταυτότητας πραγματικής κατάστασης, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι η Beverage City & Lifestyle και η Beverage City Polska δεν ανήκουν στον ίδιο όμιλο, παρά την ομοιότητα των επωνυμιών τους και τη σύμβαση αποκλειστικής διανομής που υπογράφηκε μεταξύ τους. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο τονίζει ότι δεν υφίσταται σχέση μεταξύ, αφενός, των Beverage City Polska και FE και, αφετέρου, του «εφέλκοντος εναγομένου», ήτοι του διαχειριστή της Beverage City & Lifestyle, κατοίκου Γερμανίας, παρότι ο διαχειριστής αυτός ενάγεται επίσης ως προσβολέας.
- 33 Συνεπώς, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, η ύπαρξη σύμβασης αποκλειστικής διανομής αποτελεί επαρκές στοιχείο ώστε να διαπιστωθεί ότι πρόκειται για την ίδια πραγματική κατάσταση προς τον σκοπό της εφαρμογής του άρθρου 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012.
- 34 Συναφώς, ο σκοπός του κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας του άρθρου 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012 είναι, σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις 16 και 21 του κανονισμού αυτού, να καταστήσει ευχερέστερη την ορθή απονομή της δικαιοσύνης, να ελαχιστοποιήσει το ενδεχόμενο παράλληλων διαδικασιών με το ίδιο αντικείμενο και να αποτρέψει, ως εκ τούτου, την

- έκδοση ασυμβίβαστων μεταξύ τους αποφάσεων σε περίπτωση χωριστής εκδίκασης των υποθέσεων (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 12ης Ιουλίου 2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, σκέψη 19).
- 35 Αυτός ο κανόνας ειδικής βάσης διεθνούς δικαιοδοσίας, εφόσον εισάγει εξαίρεση από τη γενική δωσιδικία της κατοικίας του εναγομένου, την οποία προβλέπει το άρθρο 4 του κανονισμού 1215/2012, πρέπει να ερμηνεύεται στενά, ώστε να μη βαίνει η εφαρμογή του πέραν των περιπτώσεων τις οποίες ρητώς μνημονεύει ο ως άνω κανονισμός (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, σκέψη 21).
- 36 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το εθνικό δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμήσει την ύπαρξη συνάφειας μεταξύ των διαφόρων αξιώσεων που προβάλλονται ενώπιόν του, πρέπει να λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι προσάπτονται, σε καθεμία χωριστά από πλείονες εταιρίες εγκατεστημένες σε διαφορετικά κράτη μέλη, οι ίδιες πράξεις προσβολής σε σχέση με τα ίδια προϊόντα (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, σκέψη 29).
- 37 Όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 48 και 60 έως 65 των προτάσεών του, η ύπαρξη συνάφειας μεταξύ των οικείων αγωγικών αξιώσεων εξαρτάται κυρίως από τη σχέση που υφίσταται μεταξύ του συνόλου των προσβολών που διαπράχθηκαν και όχι του συνόλου των οργανωτικών ή κεφαλαιακών δεσμών μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιριών. Ομοίως, προκειμένου να αποδειχθεί η ταυτότητα πραγματικής κατάστασης, πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη φύση των συμβατικών σχέσεων μεταξύ του πελάτη και του προμηθευτή.
- 38 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Beverage City & Lifestyle συνδεόταν με την Beverage City Polska δυνάμει σύμβασης αποκλειστικής διανομής του ενεργειακού ποτού «Diamant Vogue» στη Γερμανία. Μια τέτοια αποκλειστική συμβατική σχέση μεταξύ των δύο αυτών εταιριών σημαίνει ότι μπορεί να πιθανολογηθεί ότι οι πράξεις προσβολής οι οποίες τους προσάπτονται εμπίπτουν στην ίδια πραγματική κατάσταση, με συνέπεια να δικαιολογείται διεθνής δικαιοδοσία ενός και μόνου δικαστηρίου να αποφανθεί επί των αγωγικών αξιώσεων που στρέφονται κατά όλων των προσβολών.
- 39 Επιπλέον, τόσο από τα στοιχεία της δικογραφίας την οποία έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο όσο και από τις απαντήσεις των διαδίκων της κύριας δίκης στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι η στενή συνεργασία μεταξύ των εν λόγω εταιριών καταδεικνύεται επίσης από την εκμετάλλευση δύο διαδικτυακών τόπων των οποίων οι διευθύνσεις (domains) ανήκουν σε μία μόνον από τους συνεναγομένους και μέσω των οποίων γινόταν, με παραπομπή από τον έναν ιστότοπο στον άλλον, η εμπορική διάθεση των επίμαχων στην κύρια δίκη προϊόντων.
- 40 Μια τέτοια περίσταση μπορεί όχι μόνο να ενισχύσει το ενδεχόμενο ύπαρξης συνάφειας μεταξύ των αγωγικών αξιώσεων της Advance Magazine Publishers σε σχέση με την προσβολή, αλλά και να καταδείξει ότι είναι πιθανόν να υπάρχει ευθύνη για φερόμενες πράξεις προσβολής οι οποίες έχουν την ίδια αιτία.
- 41 Κατά συνέπεια, η διαπίστωση εθνικού δικαστηρίου ότι οι αγωγικές αξιώσεις που προβάλλονται ενώπιόν του στρέφονται κατά διαφορετικών προσώπων καθένα από τα οποία συνετέλεσε στην ίδια προσβολή σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο μιας αλυσίδας πράξεων προσβολής μπορεί να δικαιολογήσει το συμπέρασμα ότι η προϋπόθεση περί ταυτότητας πραγματικής κατάστασης φαίνεται να πληρούται όσον αφορά τη δικαιοδοσία του να αποφανθεί, βάσει του

άρθρου 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012, επί αγωγικών αξιώσεων που στρέφονται κατά διαφορετικών συνεναγομένων και αφορούν τις ίδιες πράξεις προσβολής του ίδιου σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- 42 Επομένως, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εκτιμήσει αν υφίσταται ταυτότητα νομικής και πραγματικής κατάστασης, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα κρίσιμα στοιχεία της υπόθεσης της οποίας έχει επιληφθεί, όσον αφορά τις αγωγικές αξιώσεις που στρέφονται κατά των διαφόρων εναγομένων.
- 43 Πάντως, ο κανόνας τον οποίον θέτει το άρθρο 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012 δεν είναι δυνατόν να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στον ενάγοντα να ασκήσει αγωγή κατά πλειόνων εναγομένων με μοναδικό σκοπό να αποκλείσει έναν εξ αυτών από τα δικαστήρια του κράτους της κατοικίας του και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να καταστρατηγήσει τον κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας ο οποίος περιέχεται στη συγκεκριμένη διάταξη, δημιουργώντας ή διατηρώντας τεχνηέντως σε ισχύ τις προϋποθέσεις εφαρμογής της (πρβλ. απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, σκέψεις 27 έως 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 44 Ωστόσο, το ενδεχόμενο να έχει ασκηθεί αγωγή κατά πλειόνων εναγομένων με μοναδικό σκοπό να αποκλειστεί ένας εξ αυτών από τα δικαστήρια του κράτους της κατοικίας του δεν νοείται, όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο, όταν υφίσταται στενή συνάφεια μεταξύ των αγωγικών αξιώσεων που στρέφονται, κατά τον χρόνο της προβολής τους, κατά καθενός από τους εναγομένους δηλαδή στις περιπτώσεις που ενδείκνυται αυτές να συνεκδικαστούν και να κριθούν από κοινού προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα μπορούσαν να είναι ασυμβίβαστες αν οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά (πρβλ. απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 2007, Freeport, C-98/06, EU:C:2007:595, σκέψεις 52 έως 54).
- 45 Επομένως, εναπόκειται στο επιληφθέν δικαστήριο να βεβαιωθεί ότι οι αγωγικές αξιώσεις που στρέφονται μόνον κατά του συνεναγομένου του οποίου η κατοικία θεμελιώνει τη διεθνή δικαιοδοσία του συγκεκριμένου δικαστηρίου δεν αποσκοπούν απλώς στο να πληρούνται τεχνηέντως οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012.
- 46 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 8, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι πλείονες εναγόμενοι που έχουν την κατοικία τους σε διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν να εναχθούν ενώπιον του επιληφθέντος δικαστηρίου της κατοικίας του ενός εξ αυτών, στο πλαίσιο αγωγής λόγω προσβολής σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης την οποία ασκεί ο δικαιούχος του κατά όλων των ανωτέρω εναγομένων, σε περίπτωση που τους προσάπτεται ίδια ουσιαστικά προσβολή του σήματος διαπραχθείσα από τον καθέναν τους και που οι εναγόμενοι συνδέονται μεταξύ τους με σύμβαση αποκλειστικής διανομής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 47 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 8, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις,

έχει την έννοια ότι:

πλείονες εναγόμενοι που έχουν την κατοικία τους σε διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν να εναχθούν ενώπιον του επιληφθέντος δικαστηρίου της κατοικίας του ενός εξ αυτών, στο πλαίσιο αγωγής λόγω προσβολής σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης την οποία ασκεί ο δικαιούχος του κατά όλων των ανωτέρω εναγομένων, σε περίπτωση που τους προσάπτεται ίδια ουσιαστικά προσβολή του σήματος διαπραχθείσα από τον καθέναν τους και που οι εναγόμενοι συνδέονται μεταξύ τους με σύμβαση αποκλειστικής διανομής.

(υπογραφές)